

tussen Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland, Jaargang 10 2 ● 2011

Nieuwsflits

● Vrouwtje huismus. Foto: Miranda Zutt.

Vogelbescherming vraagt aandacht voor stadsvogels

Hoewel Nederland één van de meest dichtbevolkte landen ter wereld is, blijft stadsecologie als wetenschap achter bij andere landen. In landen als Duitsland, de Verenigde Staten, Australië en Nieuw-Zeeland floreert deze discipline. Om de stadsecologie een impuls te geven stimuleert Vogelbescherming onderzoek rond stadsvogels. Voorbeelden zijn het Meetnet Urbane Soorten (MUS) van SOVON en het nieuw op te starten Ring-MUS door het Vogeltrekstation.

De data van MUS moeten een beter beeld geven van de aantalsontwikkeling van vogels binnen de bebouwde kom (trends van stadsvogels). Bovendien worden de gegevens van MUS gebruikt voor het berekenen van de zogenoemde stadsvogelbenchmark. Dat is een vastgesteld gemiddelde per wijktype van een bepaalde groep vogels. De vogels zijn gegroepeerd op basis van nestplaatskeuze. Zo geeft de benchmark bijvoorbeeld antwoord

op de vraag welke aantallen 'huizenbroeders' je op een bepaalde plek in de stad mag verwachten. Het gaat dan om soorten als huismus, zwarte roodstaart, spreeuw of kauw. Wijkt de feitelijke situatie daarvan af, omdat het er minder zijn dan de benchmark aangeeft, dan kan het zinvol zijn om juist voor die soorten extra maatregelen te nemen, bijvoorbeeld door broedgelegenheid te creëren. Naast de groep van 'huizenbroeders' hanteert de benchmark andere soortgroepen zoals 'struikbroedende vogelsoorten' of 'holenbroeders'.

Naast gegevens over aantalsontwikkelingen is er behoefte aan demografische gegevens (gegevens over sterfte, reproductie, immigratie en emigratie), die kunnen helpen bij het verklaren van trends. Dergelijke gegevens worden in Nederland verzameld door het Vogeltrekstation, maar stadsvogels vielen tot nu toe buiten de aandacht. Het Vogeltrekstation zocht daarom naar een eenvoudig en laagdrempelig project om de demografie van vogels van

het stedelijk gebied te gaan meten: Ring-MUS.

Vogelbescherming Nederland heeft ook, samen met BAM - de grootste bouwer van Nederland - de unieke 'Checklist natuurvriendelijke maatregelen aan gebouwen' ontwikkeld. Hiermee kan iedere bouwonderneming zijn projecten en de directe omgeving natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige maatregelen die goed zijn voor het milieu en speciaal voor vogels. Deze checklist is voor iedereen gratis te downloaden van de website van Vogelbescherming. Vanaf 1 januari levert de toepassing van maatregelen van deze checklist zelfs belastingvoordeel op voor bouwbedrijven. Het valt onder de MIA/vamil, een subsidieregeling van de overheid die duurzaam bouwen stimuleert. Hiermee is een belangrijk argument om niets extra's te doen voor vogels en het milieu: 'het is te duur', weggenomen. Voortaan lijkt dus niets het vogel-

vriendelijk bouwen in Nederland in de weg te staan. Vogelbescherming Nederland en de gemeente Utrecht organiseren op donderdag 16 juni van 09:30 tot 17:00 uur in de Jaarbeurs te Utrecht de 4e Stadsvogelconferentie. Die gaat over de spannende combinatie van stadsplanning en natuurbescherming.

Voor meer informatie kijk op vogelbescherming.nl/stadsvogels en in het boek *Stadsvogels*, Tirion Uitgevers BV (ISBN 978-90-5210-775-2). Heeft u belangstelling voor deelname aan het MUS-project (het is leuk en weinig tijdrovend), kijk dan op sovon.nl.

Bladpootwants, een nieuwe soort voor Texel.

Op 17 oktober 2008 – ongeveer twee jaar geleden – nam Dick Schermer in zijn tuin op Oost (Texel) een foto van een wants. Het is een prachtig dier en behoorlijk groot. Toen Dick in de Insectengids van Michael Chinery keek, kwam hij niet verder bij het op naam brengen van de soort en de determinatie is toen wat blijven liggen. Wel vermoedde hij toen dat het dier familie was van de zuringwants; een diertje met een soortgelijk postuur.

Op 22 september 2010 nam hij nogmaals deze schitterende wants waar, ditmaal op een opgezet nachtvinderscherm in zijn achter-

tuin. Opvallend waren de verbredingen aan de schenen van het dier en de zigzagtekening in de vleugels. Na wat zoekwerk op internet kwam hij bij de bladpootwants (*Leptoglossus occidentalis*) terecht. Deze soort hoort inderdaad thuis bij de familie van de zuringwants (de 'randwantsen' of Coreidae). Bijzonder is dat deze wants oorspronkelijk uit Noord-Amerika komt en pas in 2007 voor het eerst in Nederland is waargenomen. Enkele jaren daarvoor was de soort in Groot-Brittannië gezien.

Volgens de waarnemingen op waarneming.nl is de soort explosief uitgebreid. Het feit dat de bladpootwants goed kan vliegen heeft hier zeker aan bijgedragen. Opvallend is dat de meeste van deze waarnemingen langs de kust plaatsvinden. Beide waarnemingen van Dick Schermer vormen de eerste waarnemingen op Texel.

De bladpootwantsen doen zich in zijn tuin zich tegoed aan sparren en dennen. Deze wantsen zuigen aan de ontwikkelende zaden en jonge scheuten en kunnen daardoor aanzienlijke schade aanrichten aan de zaadproductie. In Amerika vormt deze wants een probleem in de naaldbossen. De bladpootwants heeft doorgaans één generatie per jaar en overwintert als adult. Ze overwinteren op beschutte plaatsen, onder andere in woningen.

De Nederlandse Biodiversiteit

Het nieuwe boek *De Nederlandse biodiversiteit* geeft een actueel overzicht van alle Nederlandse planten, dieren, schimmels en eencelligen. In totaal worden 204 groepen behandeld, van oogdiertjes tot korstmossen en van varens tot zoogdieren. Van elke groep wordt basale informatie gegeven: aantal soorten in Nederland en de wereld, uiterlijk, biologie, relatie met de mens en determinatiewerken. Talrijke kleurenfoto's illustreren de enorme diversiteit aan vormen en voor sommige groepen is een diversiteitskaartje of trenddiagram opgenomen. Naast de groepsbesprekingen zijn er hoofdstukken over het begrip biodiversiteit, onderzoek, beheer, beleid en over de trends en geografische patronen in onze soortenrijkdom. Ruim 100 specialisten, afkomstig uit de Particuliere Gegevensbeherende Organisaties, natuurhistorische musea en onderzoekinstellingen, hebben aan het boek meegewerkt. Een onmisbare bron van informatie voor iedereen die zich beroepsmatig of in de vrije tijd bezig houdt met de Nederlandse planten- en dierenwereld.

De Nederlandse Biodiversiteit. Nederlandse Fauna 10. Redactie: Jinze Noordijk, Roy M.J.C. Kleukers, Erik J. van Nieuwenkerken & André J. van Loon. NCB Naturalis & EIS-Nederland, Leiden. 510 pp. ISBN: 978-90-5011-351-9. €49,95 (of €44,95- voor KNNV-leden). Te bestellen via www.knnvuitgeverij.nl.

● Bladpootwants. Foto: Dick Schermer.

